

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2020. gada 5. novembrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2018/0089(COD)

9573/1/20
REV 1 ADD 1

CONSOM 114
MI 232
ENT 79
JUSTCIV 71
DENLEG 45
CODEC 626
PARLNAT 114

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVU par pārstāvības prasībām patērētāju kolektīvo interešu aizsardzībai un ar ko atceļ Direktīvu 2009/22/EK

- Padomes paskaidrojuma raksts
- Padome pieņēmusi 2020. gada 4. novembrī

I. IEVADS

Komisija 2018. gada 12. aprīlī nosūtīja Padomei minēto priekšlikumu ¹, kas pamatojas uz LESD 114. pantu, kā arī paziņojumu "Uz patērētājiem orientēts jaunais kurss" un vēl vienu priekšlikumu direktīvai par patērētāju aizsardzības noteikumu modernizēšanu ² (ko pieņēma 2019. gadā).

Ar šīs direktīvas priekšlikumu modernizē un aizstāj Aizliegumu direktīvu ³, nodrošinot tiesiskās aizsardzības pasākumus, kā arī aizlieguma pasākumus gadījumos, kad tiek pārkāpti Savienības tiesību akti, kas skar patērētāju grupu.

Ekonomikas un sociālo lietu komiteja sniedza atzinumu 2018. gada 20. septembrī ⁴. Eiropas Reģionu komiteja sniedza atzinumu 2018. gada 10. oktobrī ⁵.

Eiropas Parlaments (EP) 2019. gada martā ⁶ pieņēma nostāju pirmajā lasījumā, ierosinot 108 grozījumus Komisijas priekšlikumā. Pēc 2019. gada EP vēlēšanām atkārtoti tika iecelts referents *Geoffroy DIDIER* (PPE, FR). Par priekšlikumu atbildīgā JURI komiteja 2020. gada 9. janvārī nolēma sākt sarunas ar Padomi, pamatojoties uz EP nostāju pirmajā lasījumā.

Patērētāju aizsardzības un informācijas jautājumu darba grupa (darba grupa) priekšlikumu sāka izskatīt 2018. gada aprīlī. Komisijas ietekmes novērtējumu izskatīja pirmajā darba grupas sanāksmē par šo dosjē. Izskatīšana parādīja, ka delegācijas kopumā ir apmierinātas ar metodēm un kritērijiem, ko Komisija lietojusi ietekmes novērtējumā.

Konkurētspējas padome 2019. gada 28. novembra sanāksmē vienojās par vispārēju pieeju ⁷, tādējādi sniedzot prezidentvalstij pilnvarojumu risināt sarunas ar Eiropas Parlamentu.

¹ Dok. 7877/18 + ADD 1–5.

² Direktīva (ES) 2019/2161, ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/6/EK, 2005/29/EK un 2011/83/ES attiecībā uz Savienības patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu labāku izpildi un modernizēšanu (OV L 328, 18.12.2019., 7. lpp.).

³ Direktīva 2009/22/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību (OV L 110, 1.5.2009.).

⁴ OV C 440, 6.12.2018., 66. lpp.

⁵ OV C 461, 21.12.2018., 232. lpp.

⁶ Dok. 7714/19.

⁷ Dok. 14210/19 + ADD 1.

Notika trīs neoficiāli dialogi – 2020. gada 14. janvārī, 2. martā un 22. jūnijā. Pēdējā dialogā likumdevēji provizoriski vienojās par vispārēju kompromisa paketi.

Pēc vispārējās pieejas pieņemšanas prezidentvalsts 2020. gada 15. janvārī, 26. februārī, 4. martā un 17. un 24. jūnijā informēja Pastāvīgo pārstāvju komiteju par sarunu norisi. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2020. gada 30. jūnijā – pēc galīgā kompromisa teksta analīzes nolūkā panākt vienošanos – apstiprināja 2020. gada 22. jūnijā panākto likumdevēju politisko vienošanos ⁸.

EP JURI komiteja 2020. gada 7. jūlijā apstiprināja tekstu. Tajā pašā dienā JURI komitejas priekšsēdētājs nosūtīja vēstuli Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam, kurā norādīja, ka pēc tam, kad tekstu būs pārbaudījuši abu iestāžu juristi lingvisti, viņš ieteiks JURI komitejai un plenārsēdei otrajā lasījumā apstiprināt Padomes nostāju pirmajā lasījumā bez grozījumiem.

Pamatojoties uz to, Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2020. gada 22. jūlijā ieteica Padomei apstiprināt politisko vienošanos ⁹, ko Lauksaimniecības un zivsaimniecības padome apstiprināja 2020. gada 21. septembrī.

II. MĒRĶIS

Šīs direktīvas mērķis ir stiprināt patērētāju un uzņēmumu uzticēšanos iekšējam tirgum, nodrošinot godīgāku konkurenci un stiprinot Savienības tiesību aktu efektīvu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā. Konkrētāk, priekšlikums ļauj dalībvalstu izraudzītajām tiesīgajām iestādēm celt pārstāvības prasības gan aizlieguma, gan tiesiskās aizsardzības pasākumu nolūkā, ja Savienības tiesību aktu pārkāpumi skar patērētāju grupu. Tā aizstāj pašreizējo Aizliegumu direktīvu un atbilst vajadzībai pēc horizontālas ES pieejas kolektīvai tiesiskajai aizsardzībai, pamatojoties uz vienotu principu kopumu, kurā tiek ievērotas valstu juridiskās tradīcijas un nodrošināta aizsardzība pret iespējamiem ļaunprātīgas izmantošanas riskiem.

⁸ Dok. 9059/20.

⁹ Dok. 9592/20 + COR 1 + ADD 1.

III. PADOMES NOSTĀJA PIRMAJĀ LASĪJUMĀ – ANALĪZE

1. Priekšmets un darbības joma (1. un 2. pants, kā arī I pielikums)

Ir precizēti direktīvas priekšmets, proti, nodrošināt, ka visās dalībvalstīs ir pieejamas pārstāvības prasības, kuru mērķis ir patērētāju kolektīvo interešu aizsardzība, kā arī direktīvas saistība ar spēkā esošajiem starptautisko privāttiesību noteikumiem. Padome atbalstīja EP ierosināto garantiju, ka direktīvai nevajadzētu būt par iemeslu, lai samazinātu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni jomās, uz kurām attiecas I pielikumā uzskaitītie tiesību akti. Šis saraksts tika atjaunināts un aptver tādas jomas kā finanšu pakalpojumi, ceļošana un tūrisms, enerģētika, veselība, telekomunikācijas un datu aizsardzība.

2. Iekšzemes un pārrobežu pārstāvības prasību celšanas nošķiršana (4. un 6. pants, kā arī attiecīgās definīcijas 3. pantā)

Padomei bija svarīgi ieviest kopējus un stingrākus kritērijus, pēc kuriem izraudzīties tiesīgās iestādes pārrobežu pārstāvības prasību celšanai, un nodrošināt to savstarpēju atzīšanu. Saskaņā ar EP ierosinājumiem kritērijiem, pēc kuriem izraugās tiesīgās iestādes iekšzemes pārstāvības prasību celšanai, ir jāatbilst direktīvas mērķiem.

3. Pārstāvības prasību finansēšana (4. un 10. pants)

EP puda bažas par tiesīgo iestāžu finansējuma pārredzamību un arī centās pastiprināt noteikumus par interešu konfliktu novēršanu. Tas noveda pie izmaiņām, par kurām Padome vienojās attiecībā uz sīkāk izstrādātiem izraudzīšanas kritērijiem un trešo personu finansējumu tiesiskās aizsardzības prasībām. Līdz ar to dalībvalstīm ir jānodrošina, ka tiek novērsti interešu konflikti un ka trešo personu finansējums nenovirza pārstāvības prasību no patērētāju kolektīvo interešu aizsardzības. Pamatotu šaubu gadījumā tiesīgajām iestādēm varētu būt jāatklāj tiesai vai administratīvajai iestādei finanšu pārskats par savu finansējumu.

4. Pārstāvības prasību darbība (7., 8., 9. un 12. pants)

Padomei bija svarīgi sīkāk precizēt pārstāvības prasību darbību, lai atvieglotu direktīvas transponēšanu un piemērošanu, proti, ieviešot atsevišķu pantu par aizlieguma pasākumiem. EP uzskata, ka princips "zaudētājs maksā" bija būtisks, lai novērstu ļaunprātīgu tiesāšanos. Šajā sakarībā tika veiktas vairākas izmaiņas un precizējumi, tostarp atcelta nepieciešamība pieņemt iepriekšēju galīgo lēmumu par aizliegumu izdot tiesiskās aizsardzības pasākumus.

5. Informācija par pārstāvības prasībām (13. pants)

Eiropas Parlamentam bija svarīgi pastiprināt noteikumus par patērētājiem paredzēto informāciju attiecībā uz pārstāvības prasībām. Padome atbalstīja šo mērķi un uzskatīja, ka šāda pastiprināšana būtu jāveic samērīgā veidā. Šie noteikumi tika attiecīgi pielāgoti.

6. Palīdzība tiesīgajām iestādēm (20. pants)

Eiropas Parlamentam bija būtiski stiprināt un precizēt noteikumus par tiesīgajām iestādēm pieejamo palīdzību. Padome vienojās, ka dalībvalstis veiks pasākumus, lai nodrošinātu, ka izmaksas neliedz tiesīgajām iestādēm lūgt aizlieguma vai tiesiskās aizsardzības pasākumus.

7. Eiropas ombuds (23. panta 3. punkts)

Pēc EP lūguma tekstā noteikts, ka Komisijai jāveic izvērtēšana par to, vai pārrobežu pārstāvības prasībām Savienības līmenī vislabāk varētu pievērsties, izveidojot Eiropas ombudu pārstāvības prasībām par aizlieguma pasākumiem un tiesiskās aizsardzības pasākumiem.

8. Direktīvas transponēšanas un piemērošanas termiņi un pārejas noteikumi (22. un 24. pants)

Ņemot vērā priekšlikuma sarežģītību, jo īpaši dalībvalstīs, kurās nav izveidota pārstāvības prasību sistēma, bija svarīgi, lai Padome dotu dalībvalstīm vairāk laika direktīvas transponēšanai un piemērošanai (attiecīgi 24 un 30 mēneši).

IV. SECINĀJUMS

Padomes nostāja pirmajā lasījumā atbilst taisnīgam un līdzsvarotam kompromisam, kas panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās, kuras sekmēja Komisija. Pēc ilgām diskusijām par kolektīvās tiesiskās aizsardzības mehānismu Eiropas līmenī patērētājiem un tirgotājiem beidzot ir nodrošināts ES mēroga regulējums, kas uzlabos atbilstību patērētāju tiesību aizsardzības noteikumiem un veicinās vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem.
